



Bruksela, dnia 20.5.2015 r.
COM(2015) 219 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Stan przyrody w Unii Europejskiej

**Sprawozdanie na temat stanu typów siedlisk i gatunków objętych dyrektywą ptasią i siedliskową oraz tendencji w tym zakresie w latach 2007-2012
wymagane na podstawie art. 17 dyrektywy siedliskowej oraz art. 12 dyrektywy ptasiej**

1. WPROWADZENIE

1.1. KONTEKST

Europejczycy żyją w jednym z najgęściej zaludnionych regionów świata, mającym długą historię użytkowania gruntów. Wywarło to głęboki wpływ na przyrodę, doprowadzając do powstania różnorodnych krajobrazów kulturowych, które zamieszkuje bogata fauna i flora. Zmiany, w szczególności te, które zachodziły w XX. wieku, doprowadziły jednak również do masowego zniszczenia przyrody. W okresie od 1900 r. do połowy lat 80-tych Europa straciła już dwie trzecie terenów podmokłych¹ i prawie trzy czwarte wydm piaskowych i wrzosowisk. Do tego stanu przyczyniły się jednocześnie: zmiany użytkowania gruntów, rozwój infrastruktury, zanieczyszczenie środowiska i ekspansja miast.

Ta utrata kapitału naturalnego budzi poważne obawy. Środowisko naturalne jest nam potrzebne do pozyskiwania żywności, energii, surowców, wody i powietrza, które umożliwiają naszą egzystencję. Ponadto środowisko naturalne jest główną siłą napędową dla naszej gospodarki, wnoszącą w nią wkład w sposób, który dopiero teraz zaczynamy w pełni zrozumieć. Świadczy nam również usługi, które mają zasadnicze znaczenie dla utrzymania i tworzenia miejsc pracy i wzrostu gospodarczego. Przyroda jest także źródłem inspiracji i wiedzy, umożliwia nam odpoczynek i stanowi integralną część naszego dziedzictwa kulturowego.

Dyrektywa ptasia² i dyrektywa siedliskowa³ to dwa główne instrumenty prawne, których celem jest zapewnienie ochrony i zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych w UE, zwłaszcza poprzez utworzenie sieci Natura 2000 obejmującej obszary cenne pod względem różnorodności biologicznej. Dyrektywy te stanowią kluczowe elementy wspólnotowej strategii ochrony różnorodności biologicznej, która ma na celu osiągnięcie przewodniego celu UE, jakim jest „powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej i degradacji funkcji ekosystemu w UE do 2020 r. oraz przywrócenie ich w możliwie największym stopniu”. Odgrywają one również kluczową rolę dla wypełnienia międzynarodowych zobowiązań podjętych przez UE w październiku 2010 r. w Nagoi w ramach Konwencji o różnorodności biologicznej.

1.2. CZEMU SŁUŻY NINIEJSZE SPRAWOZDANIE?

Solidna wiedza na temat stanu siedlisk i gatunków chronionych na mocy dyrektyw oraz tendencji w tym zakresie stanowi podstawę skutecznego wdrażania tych aktów. Niniejsze sprawozdanie jest wypełnieniem wymogu prawnego, zgodnie z którym Komisja okresowo ocenia postępy we wdrażaniu dyrektyw na podstawie wyników monitorowania i sprawozdań składanych przez państwa członkowskie.

W niniejszym sprawozdaniu przedstawiono najważniejsze wyniki dotyczące okresu sprawozdawczego 2007-2012. Świadczy ono o wyjątkowo ścisłej współpracy między państwami członkowskimi i instytucjami europejskimi. Podstawę niniejszego sprawozdania

¹ Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego „Rozsądne użytkowanie i ochrona terenów podmokłych”- COM(1995) 189 final z 29.5.1995.

² Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.

³ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

stanowi jedyna w swoim rodzaju baza danych⁴ na temat przyrody w UE, obejmująca ponad 17 000 zestawów danych i ocen dotyczących pojedynczych gatunków i siedlisk. Zawiera ona informacje na temat stanu około 450 gatunków dzikiego ptactwa, 231 typów siedlisk i ponad 1 200 innych gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty. Jest to wprawdzie tylko jeden element pokazujący zakres różnorodności biologicznej w UE, jednak jest to bardzo ważna próbka odzwierciedlająca zagrożenia i presje, na jakie narażona jest różnorodność biologiczna w państwach członkowskich.

Dzięki usprawnionej sprawozdawczości po raz pierwszy możliwe jest przedstawienie i dokonanie oceny wyników w ramach obydwu dyrektyw łącznie, jak również bliższe przyjrzenie się wkładowi sieci Natura 2000 w stan przyrody i tendencje w tym zakresie. Niniejsze sprawozdanie jest krótkim streszczeniem wyczerpujących i szczegółowych informacji. Opiera się ono na szeroko zakrojonych analizach przeprowadzonych przez Europejską Agencję Środowiska (EEA)⁵ i zawiera również dalsze szczegóły metodologiczne.

Wyniki tej oceny dostarczą istotnych informacji i wiedzy na potrzeby dalszych działań koniecznych do osiągnięcia celów dyrektywy ptasiej i siedliskowej oraz do optymalizacji ich wkładu w realizację celów europejskiej strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r.

Patrząc na to, jak zmienił się status niektórych siedlisk i gatunków, należy zauważyć, że większość z nich była już w stanie krytycznym w chwili ich umieszczenia w wykazach zawartych w dyrektywach, co oznacza, że zapewnienie ich odnowy wymagałoby sporo czasu i wysiłku. Innym ograniczającym czynnikiem jest fakt, że w dyrektywie siedliskowej przewidziano tylko dwa okresy sprawozdawcze.

2. JAK DOKONUJE SIĘ OCEN STANU OCHRONY?

2.1. Ocena stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i stanu ochrony gatunków (dyrektywa siedliskowa)

Środki podejmowane zgodnie z dyrektywą siedliskową mają na celu „zachowanie lub odtworzenie, we właściwym stanie ochrony, siedlisk przyrodniczych oraz gatunków dzikiej fauny i flory będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty”. Termin „stan ochrony” zdefiniowano w dyrektywie na podstawie szeregu parametrów, takich jak: zasięg, populacja, obszar siedlisk, siedlisko odpowiednie dla gatunków, struktura i funkcja siedlisk oraz perspektywy na przyszłość. Parametry te stanowią podstawę dla gromadzenia danych. Zgodnie z uzgodnioną matrycą oceny w odniesieniu do każdego siedliska i gatunku każdy z tych parametrów jest oceniany jako właściwy⁶, niewystarczający⁷ lub zły⁸ (bądź nieznan), co prowadzi do ogólnej oceny stanu ochrony w podziale na 4 kategorie. W odniesieniu do

⁴ Bazę danych można pobrać ze strony centrum danych na temat różnorodności biologicznej EEA (Europejskiej Agencji Środowiska): (<http://www.eea.europa.eu/themes/biodiversity/dc>)





⁵ Sprawozdanie EEA nr 2/2015 – *State of nature in the EU: Results from reporting under the nature directives 2007-2012* (Stan przyrody w UE: wyniki sprawozdań składanych na podstawie dyrektyw dotyczących ochrony przyrody w okresie 2007-2012).

⁶ Dany typ siedliska przyrodniczego lub gatunek charakteryzuje się pomyślnym rozwojem (zarówno pod względem jakościowym, jak i ilościowym) i istnieją duże szanse na utrzymanie się takiego stanu w przyszłości.

⁷ Przywrócenie danego typu siedliska lub gatunku do właściwego stanu ochrony wymaga zmiany w zarządzaniu, lecz w najbliższej przyszłości nie zagraża im wyginięcie.

⁸ Stan danego typu siedliska lub gatunku pozostawia wiele do życzenia, a nawet istnieje poważne zagrożenie wyginięciem (przynajmniej na poziomie regionalnym).

siedlisk i gatunków o niewłaściwym stanie ochrony wyodrębniono 4 rodzaje tendencji w zakresie stanu (tabela 1).

Kategoria stanu ochrony	Kolor
stan właściwy	
stan niewłaściwy - niewystarczający	
stan niewłaściwy - zły	
stan nieznany	





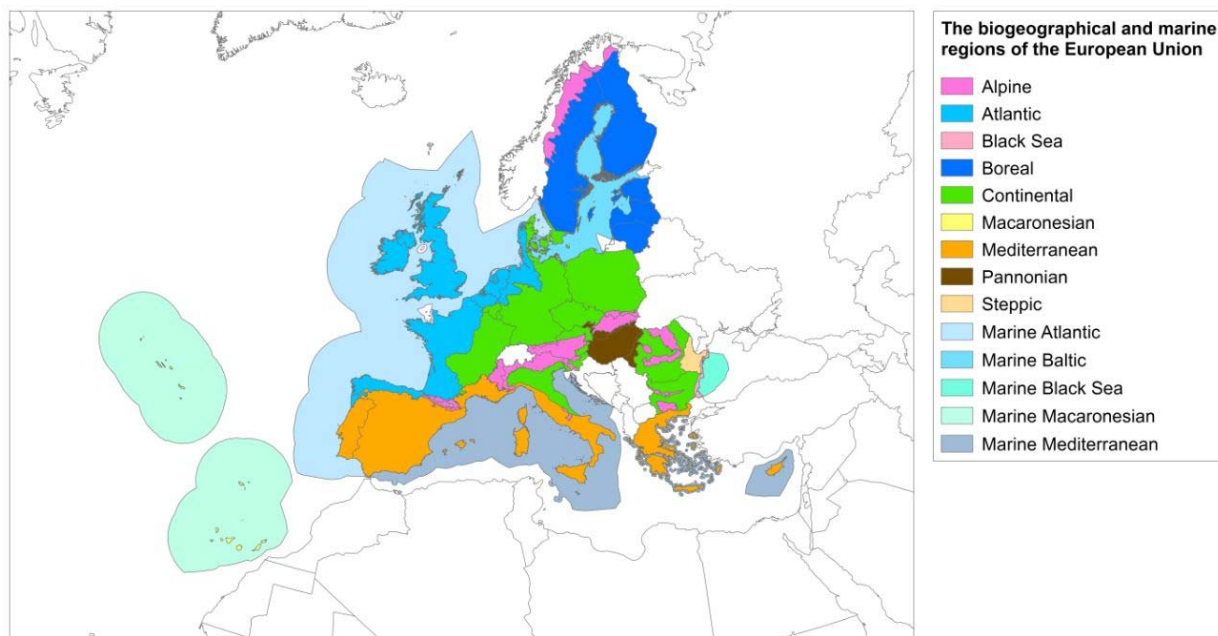
Tendencja w zakresie stanu ochrony (lata 2007-2012)	Kolor
stan poprawiający się	
stan stabilny	
stan pogarszający się	
stan nieznany	

Tabela 1 – Kody kolorystyczne dla określenia kategorii stanu ochrony siedlisk i gatunków oraz tendencji w tym zakresie

Aby umożliwić miarodajne porównanie sytuacji w państwach członkowskich, Europę podzielono na dziewięć biogeograficznych regionów lądowych i pięć regionów morskich o podobnych warunkach ekologicznych (mapa 1). Państwa członkowskie, na których terytorium znajdują się co najmniej dwa regiony biogeograficzne, przedstawiły osobne oceny dla każdego z regionów biogeograficznych w odniesieniu do każdego gatunku i typu siedliska występującego na ich terytorium.



Mapa 1 – regiony biogeograficzne i morskie w UE-27 w okresie sprawozdawczym 2007-2012⁹

⁹ Sprawozdanie odnosi się do UE-27, ponieważ dotyczy ono okresu przed przystąpieniem Chorwacji.

W uzupełnieniu do ocen dokonanych przez państwa członkowskie dane zostały zagregowane i poddane ocenie na poziomie regionów biogeograficznych UE przez EEA oraz jej Europejskie Centrum Tematyczne ds. Różnorodności Biologicznej (ETC-BD).

2.2. Ocena stanu populacji gatunków ptactwa i tendencji w tym zakresie (dyrektywa ptasia)

W odniesieniu do dyrektywy ptasiej, która ma na celu ochronę wszystkich gatunków ptaków występujących naturalnie w stanie dzikim w UE, państwa członkowskie po raz pierwszy przedstawiły dane na temat wielkości populacji na swoim terytorium oraz tendencji w tym zakresie. Stan populacji oceniono jedynie na poziomie UE. Kategorie stanu populacji stosowane w odniesieniu do ptaków opierają się na kryteriach naukowych opracowanych w celu określenia zagrożenia wyginięciem, które Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody i Jej Zasobów (IUCN) wykorzystwała do sporządzenia czerwonych list gatunków. W odniesieniu do gatunków innych niż niezagrożone dla okresu 2001-2012¹⁰ wyodrębniono 4 rodzaje tendencji dotyczących ich populacji (tabela 2).

¹⁰ Państwa członkowskie uzgodniły 12-letni okres odniesienia, gdyż okres 6 lat byłby zbyt krótki, aby wykryć znaczące tendencje w zakresie stanu populacji.

Kategoria stanu populacji gatunków w UE	Kolor
populacja niezagrożona	
populacja bliska zagrożenia, zmniejszająca się lub uszczuplona	
populacja zagrożona (tj. wrażliwa, zagrożona, krytycznie zagrożona, wyginiecie na poziomie regionalnym)	
stan populacji nieznanym lub nieoceniony	

Tendencja w zakresie stanu populacji ¹¹	Kolor
populacja rosnąca	
populacja stabilna	
populacja ulegająca wahaniom	
populacja zmniejszająca się	
stan populacji nieznanym	

Tabela 2 – Kody kolorystyczne dla określenia kategorii stanu populacji gatunków ptaków oraz tendencji w tym zakresie w UE

2.3. WYKORZYSTYWANIE TENDENCJI

Analiza na poziomie UE opiera się na zbiorach danych przekazanych przez państwa członkowskie. Oznacza to, że liczne pozytywne zmiany osiągnięte na poziomie lokalnym, regionalnym lub krajowym mogą być niewidoczne na większą skalę. Również przejście z jednej kategorii stanu ochrony/populacji do następnej wymaga znaczących zmian w zakresie jednego parametru/kryterium lub ich większej liczby, co jest trudne do osiągnięcia w krótkim okresie sześciu lat. W rezultacie zmiany na przestrzeni czasu (poprawa lub pogorszenie sytuacji), które nie są wystarczająco intensywne, by doprowadzić do przejścia z jednej kategorii stanu do drugiej, mogą zostać niedostrzeżone, jeżeli przedstawiane są wyłącznie informacje na temat obecnego stanu. Z tego względu oprócz informacji na temat stanu ochrony niniejsze sprawozdanie zawiera również informacje na temat tendencji w zakresie stanu ochrony w latach 2007-2012 w ramach dyrektywy siedliskowej oraz tendencje w zakresie stanu populacji ptaków w latach 2001-2012. W sekcji 6 dotyczącej sieci Natura 2000 przedstawiono również długofalowe tendencje w zakresie stanu populacji ptaków (1980-2012).

3. STAN OCHRONY I TENDENCJE W TYM ZAKRESIE

3.1. JAKOŚĆ I KOMPLETNOŚĆ DANYCH

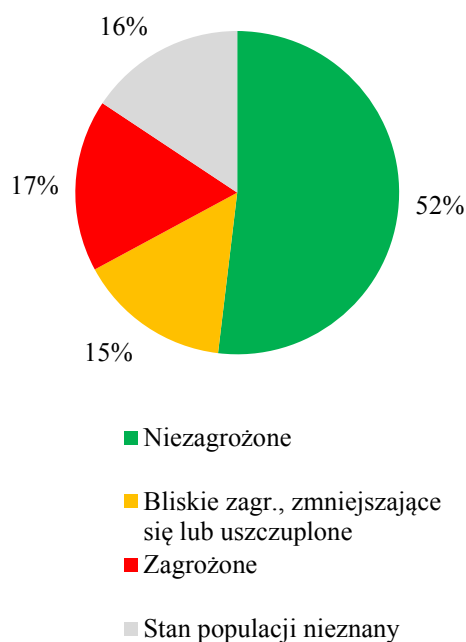
Od ostatniego okresu sprawozdawczego odnotowano znaczną poprawę w zakresie dostępności, jakości i ujednolicenia informacji przekazywanych na mocy dyrektywy siedliskowej. Na poziomie UE liczba ocen wykazujących *stan nieznanym* zmniejszyła się o połowę (z 18 % do 7 % w przypadku siedlisk oraz z 31 % do 17 % w przypadku gatunków innych niż ptaki). W ciągu ostatnich dziesięciu lat również znacznie poprawiła się znajomość populacji ptaków i tendencji w tym zakresie, co pozwoliło na podjęcie znacznie lepszych i bardziej ukierunkowanych działań na rzecz ich ochrony.

¹¹ Tendencje krótkookresowe: 2001-2012, tendencje długookresowe: 1980-2012.

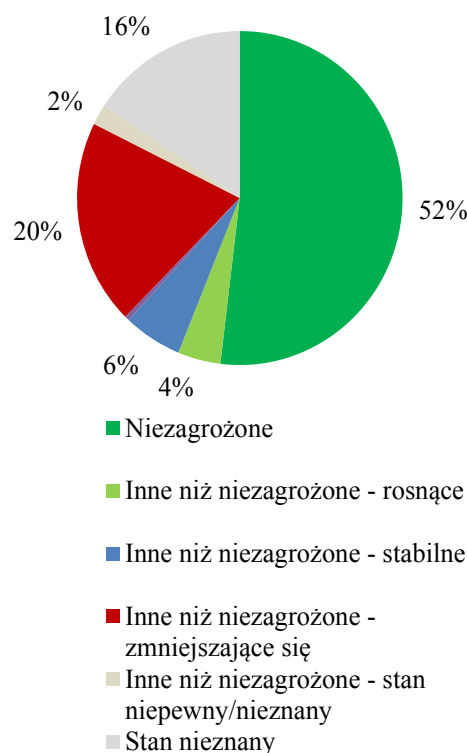
Poziom zgodności i jakość danych w sprawozdaniach krajowych różnią się jednak i mogłyby zostać ulepszone poprzez ukierunkowane programy monitorowania. Najmniejszą wiedzę posiadamy w dalszym ciągu na temat siedlisk i gatunków morskich, zaś ich monitorowanie wymaga podjęcia znacznych dodatkowych starań. Zapewnienie większej spójności w tej dziedzinie z dyrektywą ramową w sprawie strategii morskiej powinno doprowadzić do poprawy sytuacji.

3.2. WSZYSTKIE GATUNKI PTAKÓW

Stan populacji ponad połowy wszystkich gatunków dzikiego ptactwa poddanych ocenie określany jest jako niezagrożony. Około 15 % stanowią populacje bliskie zagrożenia, zmniejszające się lub uszczuplone, zaś kolejne 17 % gatunków jest zagrożonych (wykres 1). Krótkookresowe tendencje w zakresie stanu populacji gatunków ptactwa wskazują, że wśród populacji innych niż niezagrożone tylko 4 % jest rosnących, 6 % stabilnych, zaś 20 % zmniejszających się (wykres 2).



Wykres 1 – Stan populacji ptaków



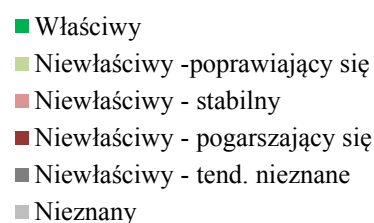
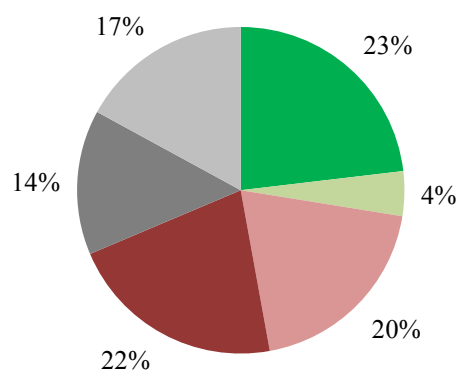
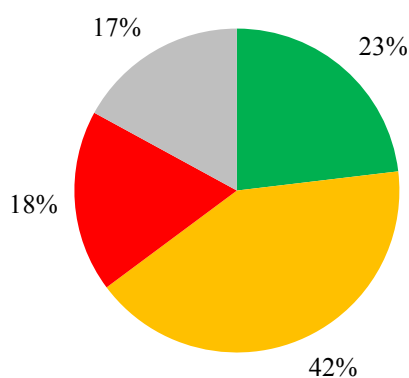
Wykres 2 – Stan populacji ptaków wraz z krótkookresowymi tendencjami w zakresie stanu populacji ptaków innych niż niezagrożone

Wydaje się, że stosowanie środków ochrony mających na celu dostosowanie praktyk w zakresie zagospodarowania gruntów, zwłaszcza na obszarach Natura 2000, przynosi pozytywne skutki dla niektórych gatunków ptaków. Na przykład programy działań rolnośrodowiskowych i zarządzania gruntami skutecznie wdrożone w Hiszpanii, Portugalii, Austrii, Niemczech i na Węgrzech przyczyniły się do odbudowy zmniejszającej się w innych miejscach w Europie populacji dropia zwyczajnego *Otis tarda*, gatunku zależnego od otwartego krajobrazu (łąki, stepy i niezakłócone obszary uprawne). Pomimo wyraźnego zmniejszania się w niektórych krajach UE populacji dzięcioła białogrzbietego *Dendrocopos leucotos*, który jest w znacznym stopniu uzależniony od starych i martwych drzew

liściastych, w Finlandii, gdzie gatunek ten odniósł korzyści wynikające ze zmiany praktyk gospodarki leśnej na obszarach należących do sieci Natura 2000, nastąpił wzrost jego populacji. Wiele populacji gatunków ptaków drapieżnych, w tym występujące w basenie karpackim populacje orła cesarskiego *Aquila heliaca*, powiększyły się w wyniku podjęcia działań takich jak ochrona miejsc gniazdowania i zarządzanie siedliskami.

3.3. GATUNKI BĘDĄCE PRZEDMIOTEM ZAINTERESOWANIA WSPÓLNOTY (DYREKTYWA SIEDLISKOWA)

Z ocen gatunków na poziomie UE wynika, że stan około 23 % gatunków jest właściwy, a 60 % niewłaściwy, z czego 18 % znajduje się w stanie niewłaściwym - złym. Jeśli chodzi o tendencje w zakresie stanu ochrony, 60 % gatunków znajduje się w stanie niewłaściwym, przy czym w przypadku 4 % stan poprawia się, w przypadku 20 % jest on stabilny, w przypadku 22 % pogarsza się, zaś w przypadku 14 % tendencje są nieznane (wykresy 3 i 4).



Wykres 3 – Stan ochrony gatunków

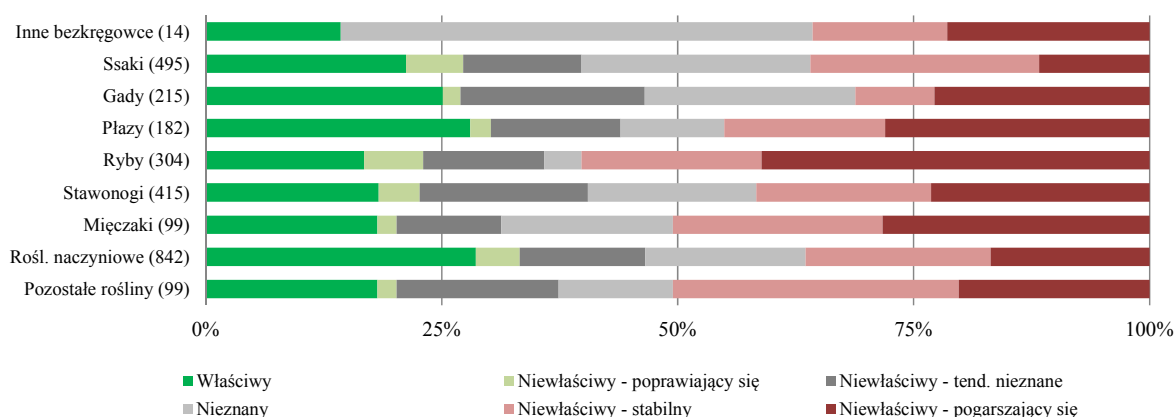
Wykres 4 – Stan ochrony gatunków wraz z tendencjami w zakresie gatunków o niewłaściwym stanie ochrony

Największy odsetek ocen „stan właściwy” w odniesieniu do lądowych regionów biogeograficznych odnotowano dla regionu czarnomorskiego (32 %) i alpejskiego (31 %), podczas gdy w przypadku regionu borealnego i atlantyckiego odnotowano największy odsetek ocen „stan niewłaściwy - zły” (odpowiednio 29 % i 32 %). Mimo że w regionach morskich przeprowadzono mniejszą liczbę ocen gatunków, odsetek ocen „stan nieznany” jest

w ich przypadku o wiele wyższy (nawet 88 % dla regionu makaronezyjskiego). W najgorszym stanie znajduje się region Morza Bałtyckiego: 60 % ocen „stan niewłaściwy - zły”, a następnie region czarnomorski: 33 % takich ocen.

Największą liczbę ocen „stan właściwy” odnotowano w przypadku roślin naczyniowych i płazów: odpowiednio 29 % i 28 % (wykres 5). Wiele przypadków złego stanu lub pogarszających się tendencji występuje wśród gatunków związanych ze środowiskiem wodnym: rzekami, jeziorami i terenami podmokłymi. Jest to zgodne z ustaleniem, że stan ochrony siedlisk słodkowodnych jest przeważająco niewłaściwy - niewystarczający. Siedliska te są zagrożone przez powodowane przez człowieka zmiany warunków hydrologicznych, utratę łączności, kanalizację, usuwanie osadów, eutrofizację i zanieczyszczenia.

Populacje licznych gatunków związanych z siedliskami słodkowodnymi, takich jak migrujące gatunki ryb, zmniejszają się w niepokojącym stopniu. Jednakże podejmowane na dużą skalę udane projekty partnerskie dotyczące migrujących gatunków ryb, takich jak boleń *Aspius aspius* w Szwecji oraz ałosa *Alosa alosa* w Niemczech, pozwoliły umocnić ich populacje dzięki przywróceniu cieków wodnych i usunięciu barier migracyjnych poprzez budowę przepławek. Usunięcie przeszkód na szlaku migracyjnym ryb w górnym biegu Dunaju w Austrii stworzyło lepsze możliwości migracji dla głowacicy *Hucho hucho* i innych zagrożonych gatunków ryb.

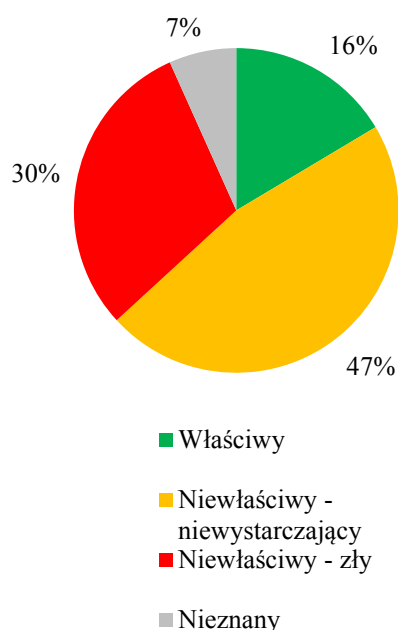


Wykres 5 – Stan ochrony gatunków w podziale na poszczególne grupy taksonomiczne i tendencje w tym zakresie

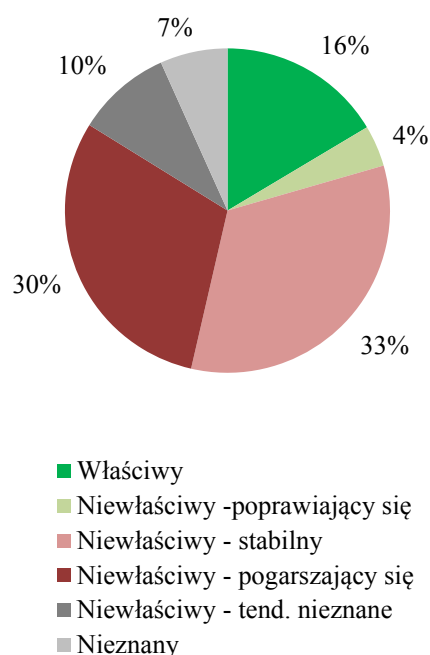
3.4. TYPY SIEDLISK

Stan ochrony siedlisk przyrodniczych i tendencje w tym zakresie są gorsze niż w przypadku gatunków. Ma to prawdopodobnie związek z bardziej ugruntowaną tradycją podejmowania działań na rzecz ochrony gatunków oraz mniej skomplikowanym sposobem i krótszym okresem odbudowy gatunków. W całej UE stan 16 % siedlisk oceniono jako właściwy, zaś stan ponad trzech czwartych siedlisk jest niewłaściwy, z czego 30 % znajduje się w stanie niewłaściwym - złym. Jeśli chodzi o tendencje w zakresie stanu ochrony siedlisk, stan 77 % siedlisk określono jako niewłaściwy, przy czym w przypadku 4 % siedlisk stan poprawia się,

w przypadku 33 % jest on stabilny, w przypadku 30 % odnotowano dalsze pogorszenie, zaś w przypadku 10 % tendencje są nieznane (wykresy 6 i 7).



Wykres 6 – Stan ochrony siedlisk



Wykres 7 – Stan ochrony siedlisk wraz z tendencjami w zakresie siedlisk o niewłaściwym stanie ochrony

Regiony biogeograficzne atlantycki i borealny charakteryzuje najwyższy odsetek siedlisk, których stan oceniono jako niewłaściwy - zły (dla obydwu regionów wynosi on 51 %), a jednocześnie najwyższy odsetek siedlisk, których stan poprawia się (odpowiednio 11 % i 10 %). Na przykład stan lagun przybrzeżnych w regionie atlantyckim na terytorium Danii jest wprawdzie w dalszym ciągu niewłaściwy - zły, jednak ukierunkowane działania w ramach projektów LIFE i programów rolnośrodowiskowych przyczyniły się do częściowego odtworzenia stanu niektórych lagun i otaczających je łąk przybrzeżnych. Na Łotwie, zajmującej część regionu borealnego, rozprzestrzeniły się suche, piaszczyste wrzosowiska i panuje ogólnie pozytywna tendencja w zakresie ich rozwoju. Znajdują się one w większości na obszarach chronionych w ramach sieci Natura 2000 i skorzystały z projektów LIFE i innowacyjnego partnerstwa z kierownictwem terenów, na których prowadzone są ćwiczenia wojskowe. Pomyślna odbudowa śródziemnomorskich słonych łąk w Słowenii, dzięki zapewnieniu tradycyjnej działalności w panwiach solnych i podjęcie innych środków w zakresie zarządzania, doprowadziła do poprawy stanu ochrony tego typu siedlisk.

3.5. POSTĘPY W REALIZACJI CELU NR 1 STRATEGII OCHRONY RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

Nadrzędnym celem wspólnotowej strategii ochrony różnorodności biologicznej jest zatrzymanie utraty różnorodności biologicznej i degradacji funkcji ekosystemu w UE do

2020 r. oraz przywrócenie ich w możliwie największym stopniu. W ramach celu nr 1 strategii określono wymierne cele dotyczące poprawy stanu ochrony siedlisk i gatunków chronionych na mocy dyrektyw o ochronie przyrody. Wykorzystując jako punkty odniesienia sprawozdanie sporządzone w 2009 r. na mocy dyrektywy siedliskowej oraz ocenę stanu populacji ptaków w UE z 2004 r.¹², określono następujące cele:

- zwiększenie o 100 % liczby ocen siedlisk (34 %) oraz o 50% liczby ocen gatunków (25,5%) dokonywanych na mocy dyrektywy siedliskowej i wykazujących właściwy lub poprawiający się stan ochrony; oraz
- zwiększenie o 50 % liczby ocen gatunków (78%) dokonywanych na mocy dyrektywy ptasiej i wykazujących niezagrożony lub poprawiający się stan ochrony.

Cele te zostały określone w oparciu o optymalny, ale wykonalny scenariusz zakładający pełne wdrożenie przez państwa członkowskie środków na mocy dyrektyw w celu poprawy stanu ochrony.

Wykres 8 przedstawia postępy w realizacji założonych celów. Przy porównywaniu ocen dotyczących różnych okresów ważne jest jednak zapewnienie w miarę możliwości, by obserwowane zmiany były rzeczywiste, a nie były tylko wynikiem lepszej dostępności danych lub innej metodologii¹³. Najważniejsze stwierdzenia są następujące:

- Do chwili obecnej nie nastąpiła żadna istotna zmiana w zakresie stanu typów siedlisk. Oceny wykazujące wcześniej właściwy stan ochrony nie zmieniły się. Żadne dodatkowe siedliska nie osiągnęły właściwego stanu ochrony (16 %), 4 % ocen wykazuje obecnie niewłaściwy, lecz poprawiający się stan ochrony, 30 % – stan w dalszym ciągu pogarszający się, zaś 42 % nie uległo zmianie od 2006 r.¹⁴.
- Zmiany, które zaszły między okresami sprawozdawczymi, są trudniejsze do oceny w przypadku gatunków. Znaczący wpływ na oceny – oprócz rzeczywistych zmian stanu – miała poprawa w zakresie danych i metodyki. Jeżeli uwzględni się ten czynnik, można przyjąć, że w 2007 r. właściwy stan ochrony można by najprawdopodobniej przypisać 22 % gatunków, nie zaś 17 %. Biorąc powyższe pod uwagę, można stwierdzić, że rzeczywisty wzrost liczby ocen „stan właściwy” w przypadku gatunków jest bardzo nieznaczny (1-2 % więcej niż w 2007 r.). Na wykresie 8 pokazano zatem również obliczoną na nowo wartość docelową pokazującą, jaki byłby rzeczywisty cel, jeśli stan ochrony tych gatunków zostałby oceniony jako właściwy w 2007 r. Spośród wszystkich ocen dotyczących gatunków 5 % wykazało obecnie niewłaściwy, lecz poprawiający się stan ochrony, 22 % – stan w dalszym ciągu pogarszający się, zaś 33 % nie uległo zmianie od 2006 r.
- Odsetek ocen gatunków ptaków wykazujących niezagrożony stan populacji wynosi w dalszym ciągu 52 % (tak jak w 2004 r.). Wszystkie oceny dotyczące gatunków ptaków pokazują, że 8,5 % stanowią populacje inne niż niezagrożone, lecz rosnące, 2 % –

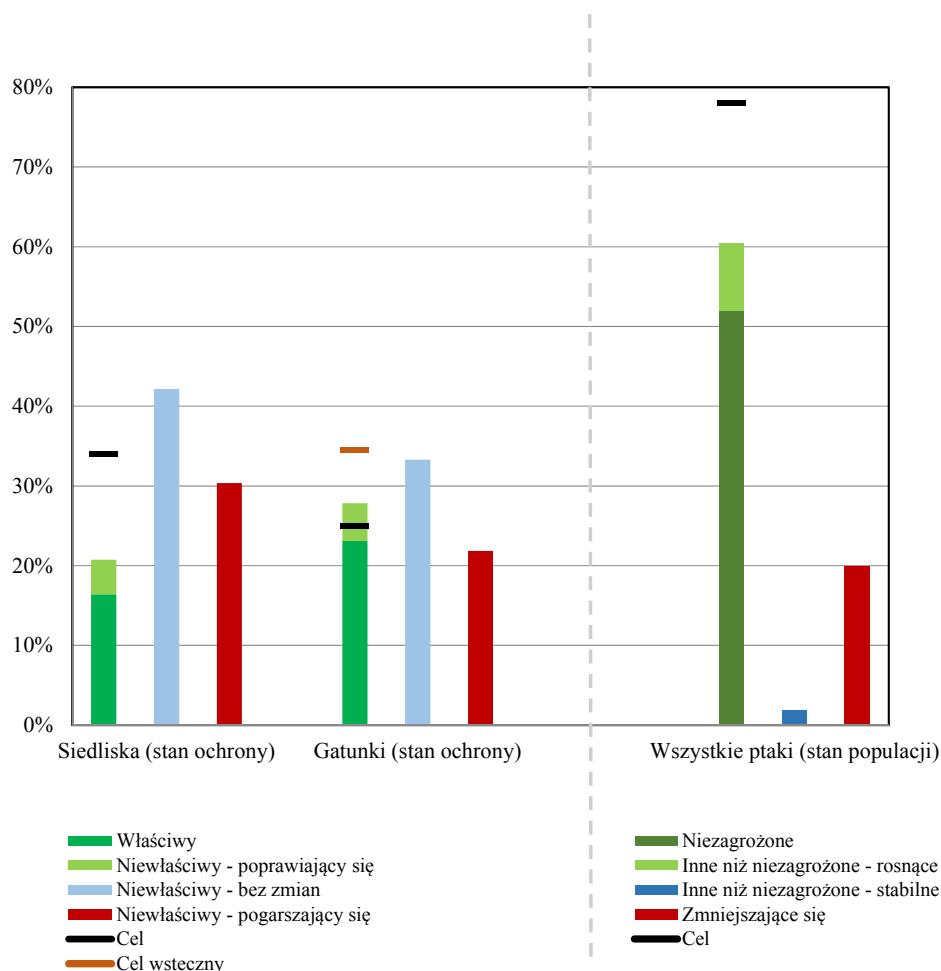
¹² *BirdLife International (2004) Birds in the European Union: a status assessment* (Ptaki w Unii Europejskiej: ocena stanu). Wageningen, Niderlandy: BirdLife International.

¹³ Więcej szczegółów można znaleźć w sprawozdaniu EEA nr 2/2015 – Stan przyrody w UE: wyniki sprawozdań składanych na podstawie dyrektyw dotyczących ochrony przyrody w okresie 2007-2012).

¹⁴ W tym oceny wykazujące stan „nieznany”.

populacje inne niż niezagrożone i jednocześnie stabilne, zaś 20 % wykazuje dalsze zmniejszanie się.

Ogólna tendencja dotycząca siedlisk wydaje się zasadniczo podobna do tendencji dotyczącej gatunków. Te, których stan ochrony jest już właściwy/populacje niezagrożone, pozostają w stanie stabilnym lub nadal się poprawiają. Niewielka część ocen wykazujących stan niewłaściwy/populacje inne niż niezagrożone poprawia się, jednak większa część ocen wykazujących wcześniej niewłaściwy stan ochrony w dalszym ciągu ulega pogorszeniu. Osiągnięcie celu nr 1 do 2020 r. nie będzie możliwe, chyba że nastąpi znaczna poprawa tendencji.



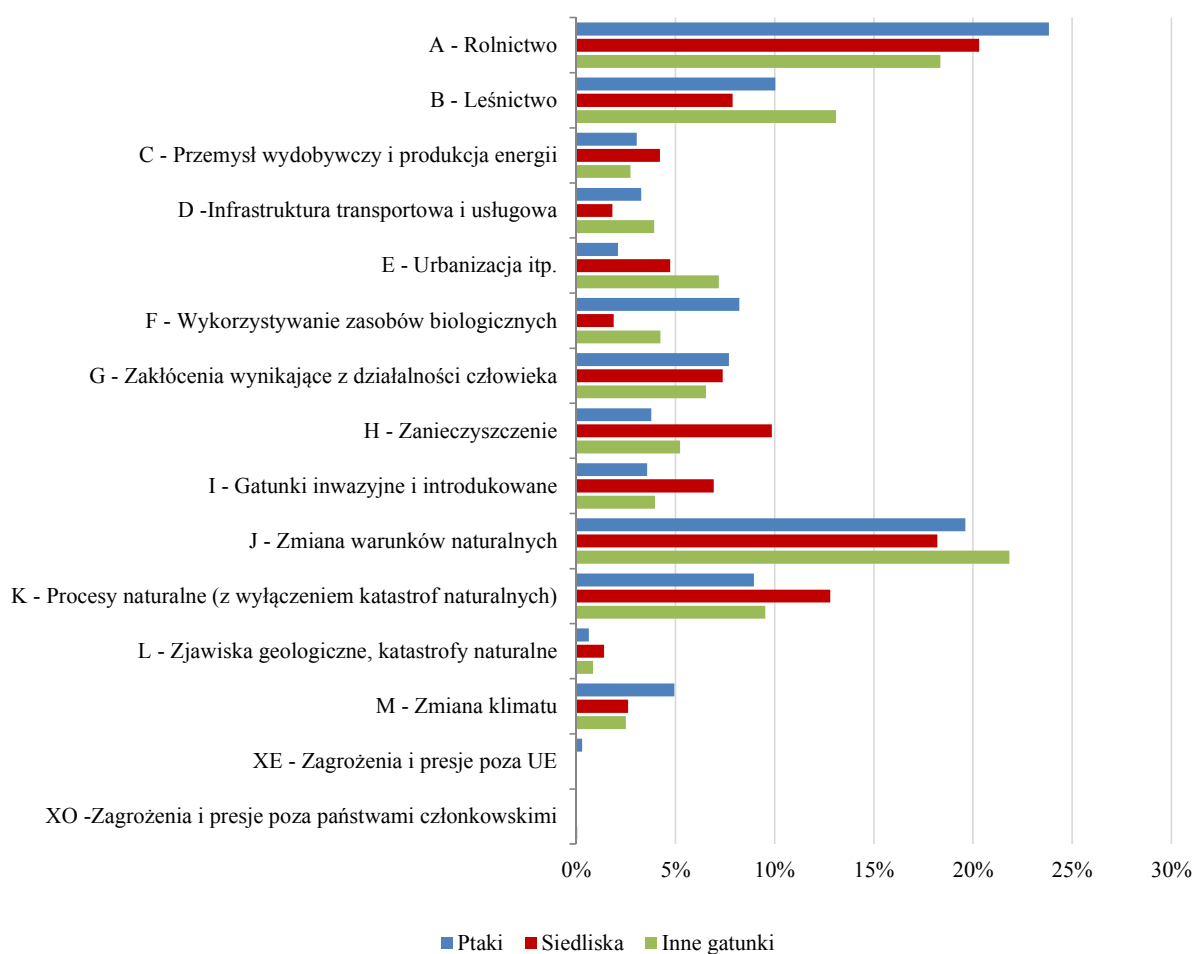
Wykres 8 – Postęp w realizacji celu nr 1 strategii ochrony różnorodności biologicznej (nie uwzględniono sytuacji „stan nieznany”)

4. PRESJE I ZAGROŻENIA

Aby lepiej zrozumieć czynniki wpływające na stan ochrony i tendencje w tym zakresie, państwa członkowskie przedstawiły uporządkowane informacje na temat presji i zagrożeń¹⁵, tj. przyczyn mających wpływ na gatunki i siedliska. W przypadku systemów lądowych (wykres 9) największymi problemami zidentyfikowanymi dla wszystkich trzech grup (ptaki,

¹⁵ Państwa członkowskie miały obowiązek uszeregowania każdego z podanych zagrożeń/presji pod względem znaczenia jako „duże/duża”, „średnie/średnia” i „niewielkie/niewielka”.

inne gatunki i siedliska) są „rolnictwo” i powodowane przez człowieka „zmiany warunków naturalnych”. Jeśli chodzi o „rolnictwo”, najczęściej wymieniane presje i zagrożenia to: zmiany praktyk uprawy, wypas zwierząt gospodarskich (w tym zaniechanie systemów pasterskich/wypasu), nawożenie i stosowanie pestycydów. W odniesieniu do „zmian warunków naturalnych” najczęściej zgłaszanymi czynnikami są: wprowadzane przez człowieka zmiany warunków hydraulicznych i warunków jednolitych części wód, zmiany warunków hydrograficznych, ograniczenie łączności między siedliskami i pobór wody z zasobów wód gruntowych. Ocena ta jest spójna z wynikami oceny dokonanej na podstawie ramowej dyrektywy wodnej, i stwierdzającej, że głównymi presjami mającymi wpływ na części wód są rolnictwo i warunki hydromorfologiczne¹⁶.

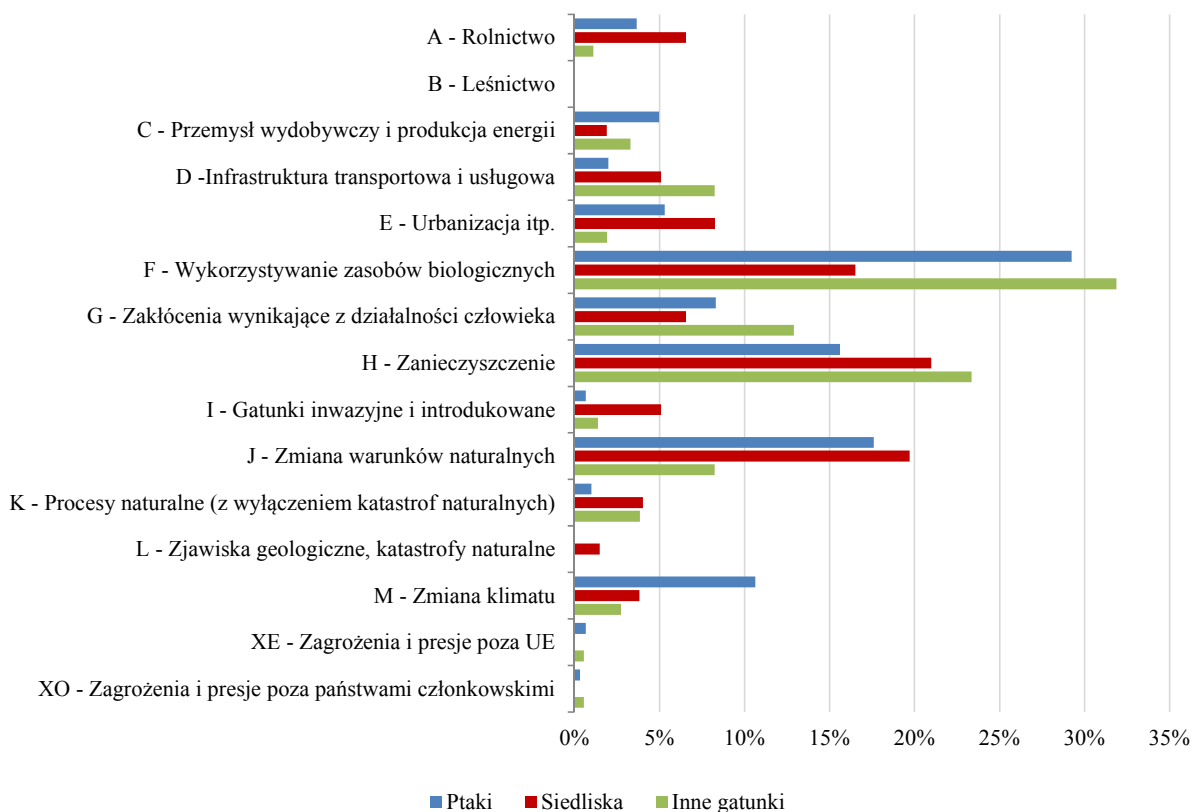


Wykres 9 – Częstotliwość (w %) presji i zagrożeń (łącznie) określonych jako „duże” – systemy lądowe

W odniesieniu do systemów morskich najczęściej zgłaszane presje i zagrożenia to: „gospodarowanie żywymi zasobami” (głównie rybołówstwo i pozyskiwanie zasobów wodnych, ale również – w mniejszym stopniu – akwakultura) oraz „zanieczyszczenie” (wykres 10).

¹⁶ Zob. Plan ochrony zasobów wodnych Europy (COM(2012) 673) oraz komunikat Komisji „Ramowa dyrektywa wodna i dyrektywa powodziowa: działania na rzecz osiągnięcia dobrego stanu wód w Unii Europejskiej i ograniczenia zagrożeń powodziowych” (COM(2015) 120).

Jako znaczące ingerencje wymienia się również „zmiany warunków naturalnych” (pogłębienie, zmiana systemu hydrologicznego i zarządzanie wybrzeżem) i „zakłócenia powodowane działalnością człowieka”, a także wpływ zmiany klimatu na ptaki morskie.



Wykres 10 – Częstotliwość (w %) presji i zagrożeń (łącznie) określonych jako „duże” – systemy morskie

5. PODEJŚCIE EKOSYSTEMOWE

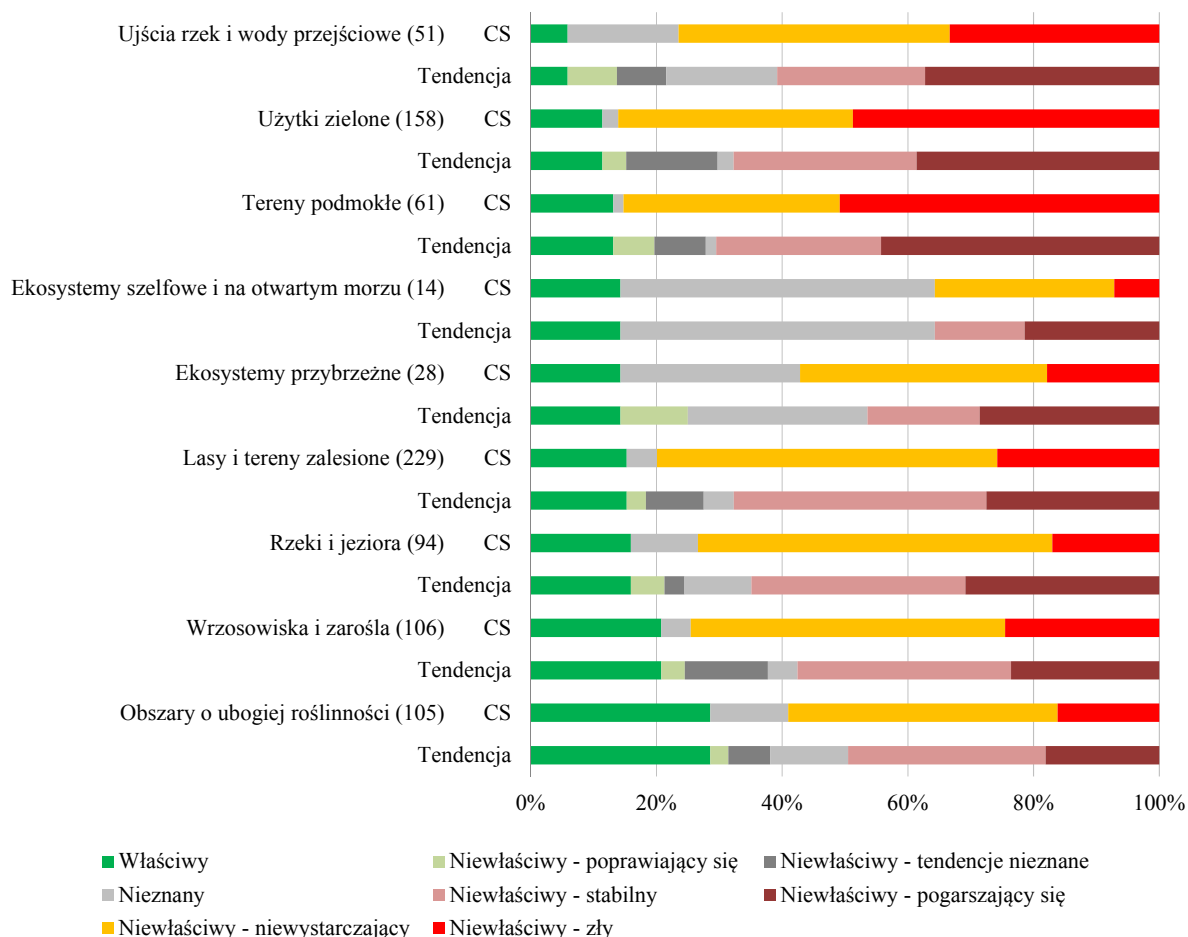
Analizy stanu ochrony siedlisk i gatunków oraz tendencji w tym zakresie dokonano pod kątem ich przynależności do ekosystemów wymienionych w typologii opracowanej w ramach inicjatywy odwzorowania i oceny usług ekosystemowych oraz ich korzyści w Europie (MAES)¹⁷. Wykres 11 przedstawia stan ochrony siedlisk i gatunków oraz tendencje w tym zakresie według rodzaju ekosystemu.

5.1. EKOSYSTEMY LĄDOWE

Ekosystemy lądowe wykazują znaczne różnice pod względem stanu ochrony siedlisk i gatunków oraz tendencji w tym zakresie. Najwyższy odsetek siedlisk o niewłaściwym - złym i pogarszającym się stanie ochrony mają użytki zielone i tereny podmokłe. Potwierdzają to

¹⁷ <http://biodiversity.europa.eu/maes>

również ustalenia dotyczące presji i zagrożeń, które wykazały, że systemy te są szczególnie narażone na skutki działalności rolniczej i zmian hydrologicznych.



Wykres 11 – Stan ochrony (CS) siedlisk w podziale na rodzaje ekosystemów i tendencje w tym zakresie (MAES)

(Liczbę ocen podano w nawiasach)

Sytuacja dotycząca tych dwóch ekosystemów jest wprawdzie niekorzystna w przypadku wszystkich regionów biogeograficznych, jednak studia przypadków dowodzą, że poprawa jest możliwa, jeśli podjęte zostaną odpowiednie ukierunkowane działania.

- *Użytki zielone*

Naturalne i półnaturalne użytki zielone należą do najbogatszych pod względem gatunków ekosystemów w UE. Powierzchnia tych obszarów, charakteryzujących się wcześniej systemami ekstensywnego gospodarowania, zmniejszyła się znacznie w ostatnich dziesięcioleciach. Około 49 % ocen w skali UE dokonanych w odniesieniu do 45 siedlisk typu użytki zielone będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty wykazało niewłaściwy - zły stan ochrony. Ponadto populacje prawie 50 % gatunków ptaków

związanych z użytkami zielonymi zmniejszają się, zaś stan ochrony innych gatunków jest przeważająco niewłaściwy.

Obecne presje, jakim podlegają użytki zielone, obejmują intensyfikację ich wykorzystywania, szkodliwe praktyki uprawy, przejście do innych rodzajów użytkowania gruntów i zaniechanie uprawy. Na Litwie dwie trzecie ocen siedlisk typu użytki zielone wykazuje pogarszające się tendencje, a wszystkie oceny w Zjednoczonym Królestwie wykazały niewłaściwy - zły stan ochrony. Podobnie populacje powszechnie występujących gatunków ptaków związanych z użytkami zielonymi, takich jak derkacz *Crex crex* i czajka *Vanellus vanellus*, znacznie się zmniejszają w UE.

Niemniej jednak, tam gdzie podjęto stosowne działania na szczeblu unijnym i krajowym, udało się odwrócić negatywne tendencje. Na przykład w Estonii duże obszary półnaturalnych użytków zielonych zostały odtworzone przy wsparciu UE w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz instrumentu LIFE. Umożliwiło to dostosowanie metod koszenia łąk i ponowne wprowadzenie ekstensywnych środków gospodarowania opuszczonymi łąkami. Metody te, stosowane początkowo pilotażowo na terenach objętych siecią Natura 2000, były następnie powszechniej stosowane w odniesieniu do zrównoważonego gospodarowania łąkami.

- *Tereny podmokłe*

Tereny podmokłe, w tym torfowiska, bagna i torfowiska topogeniczne, należą do najbardziej zagrożonych ekosystemów w Europie. Przez kilkadziesiąt ostatnich lat poniosły one znaczące straty. Tereny te obejmują wprawdzie tylko ok. 2 % terytorium UE i 4,3 % obszaru sieci Natura 2000, jednak są bardzo istotne dla wielu różnorodnych gatunków. Większość siedlisk podmokłych podlega ochronie w UE.

Z ocen wynika, że stan ochrony 51 % siedlisk związanych z terenami podmokłymi jest niewłaściwy - zły. Zdecydowanie największą presją są wprowadzane przez człowieka zmiany warunków hydrologicznych (takie jak osuszanie). Na przykład w Irlandii stan ochrony wszystkich siedlisk typu torfowiska, bagna i torfowiska topogeniczne jest niewłaściwy, przy czym stan torfowisk ciągle się pogarsza ze względu na wydobycie torfu i osuszanie. Pogorszenie się na dużą skalę stanu terenów podmokłych w całej UE powoduje w konsekwencji zmniejszenie populacji niektórych gatunków w dużym stopniu uzależnionych od tych obszarów, takich jak kulik wielki *Numenius arquata* lub kumak nizinny *Bombina bombina*. Jednakże te tendencje mogą zostać odwrócone. Na przykład w Belgii prawie wszystkie oceny typów siedlisk na terenach podmokłych wykazują stabilny lub poprawiający się stan ochrony dzięki realizacji licznych projektów na wielką skalę i podejmowaniu nieustających wysiłków na obszarach należących do sieci Natura 2000.

W przypadku gatunków uzależnionych od terenów podmokłych, takich jak bąk *Botaurus stellaris*, znacząca odbudowa populacji nastąpiła w wyniku zastosowania środków ochrony w odniesieniu do ich siedlisk. Stało się tak również w Zjednoczonym Królestwie przy wsparciu z programu LIFE.

5.2. EKOSYSTEMY MORSKIE

Stan ochrony i tendencje w tym zakresie są również bardzo zróżnicowane w przypadku ekosystemów morskich (wykres 11). Jednak ze względu na stosunkowo niewielką liczbę gatunków i siedlisk morskich objętych dyrektywą siedliskową oraz dużą liczbę ocen wykazujących „nieznany” stan ochrony, wyniki są mniej jednoznaczne.

61 % gatunków ptaków związanych z ekosystemami morskimi jest niezagrożonych. Około jednej czwartej jest zagrożona, co świadczy o wpływie zagrożeń, takich jak drapieżnictwo i zakłócenia w koloniach, przyłowy i zanieczyszczenie mórz.

Ze względu na złożoność prac w środowisku morskim i stosunkowy brak danych poczyniono mniejsze postępy w zakresie ochrony środowiska morskiego i wyznaczania obszarów należących do sieci Natura 2000 (zwłaszcza na morzu). Środki mające na celu lepsze i rozważniejsze zarządzanie terenami oraz zakaz prowadzenia szkodliwych działań mogą jednak doprowadzić do szybkiej poprawy sytuacji. Na przykład w Irlandii obserwowana obecnie pozytywna tendencja w zakresie stanu ochrony krasnorostów *Lithothamnium coralloides* wiąże się z systemem ochrony na mocy dyrektywy siedliskowej. Niektóre zagrożone gatunki ptaków morskich również odniosły korzyści ze środków ochrony w ramach sieci Natura 2000: populacja rybitwy różowej *Sterna dougalli* znacznie się powiększyła w UE dzięki ochronie terenów rozrodu i zarządzaniu nimi, a także dzięki kontroli drapieżników.

6. ROLA SIECI NATURA 2000

Sieć Natura 2000, do której należą obszary specjalnej ochrony (OSO) wyznaczone na mocy dyrektywy ptasiej oraz specjalne obszary ochrony¹⁸ (SOO) wyznaczone na mocy dyrektywy siedliskowej, obejmuje obszary cenne pod względem różnorodności biologicznej. Sieć pokrywa obecnie 18 % lądowego terytorium UE i 4 % europejskich mórz. Jest ona głównym instrumentem dyrektyw dotyczących ochrony przyrody w kontekście tworzenia korzystnego/właściwego stanu ochrony gatunków i siedlisk. W bieżącym okresie sprawozdawczym liczba terenów wyznaczonych w ramach sieci wzrosła o 9,3 % (w przypadku SOO) i o 12,1 % (w przypadku OSO), zaś powierzchnia obszarów objętych siecią zwiększyła się o 41,2 % (w przypadku SOO) i o 28,9 % (w przypadku OSO). Wzrost ten dotyczy przeważnie Bułgarii i Rumunii, które przystąpiły do UE w 2007 r., a także morskiego komponentu sieci.

Niektóre państwa członkowskie poczyniły wprawdzie istotne postępy w wyznaczaniu SOO i prowadzeniu dalszych prac nad planami zarządzania, jednak sieci nie wykorzystuje się jeszcze w jej pełnym potencjale. Wynika to z faktu, że konieczne środki ochrony dla tych terenów nie zostały jeszcze w całości wprowadzone (np. tylko 50 % terenów zgłoszono jako posiadające kompleksowe plany zarządzania). Wydaje się również, że niektóre państwa członkowskie nie dokonały wystarczających inwestycji do osiągnięcia tego celu¹⁹, oraz że nie

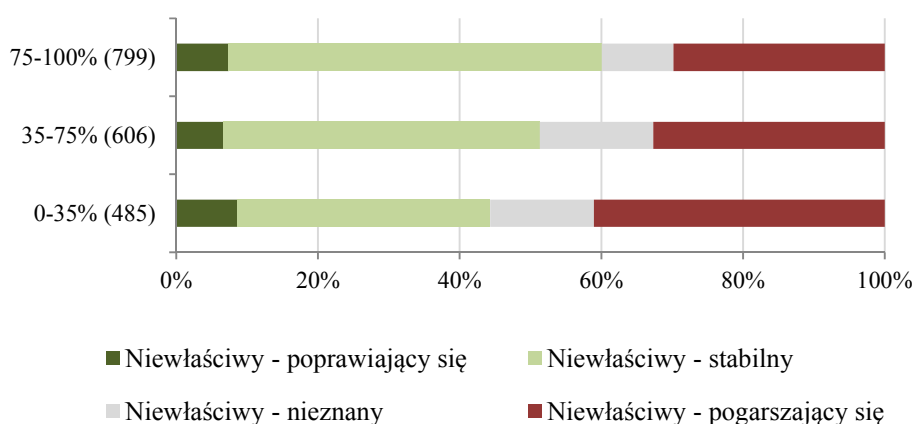
¹⁸ Wyznaczane na mocy dyrektywy siedliskowej tereny są proponowane przez państwa członkowskie i pierwotnie nazywane „terenami mającymi znaczenie dla Wspólnoty”, zanim zostaną oficjalnie wyznaczone jako specjalne obszary ochrony (SOO). Dane przedstawione w niniejszym sprawozdaniu odnoszą się do obydwu rodzajów obszarów.

¹⁹ *Financing Natura 2000 – Investing in Natura 2000: Delivering benefits for nature and people* (Finansowanie obszarów Natura 2000 – Inwestowanie w sieć Natura 2000: generowanie korzyści dla przyrody i ludzi), SEC(2011) 1573 final z 2.12.2011.

wykorzystuje się w pełni możliwości oferowanych na przykład w ramach wspólnej polityki rolnej, wspólnej polityki rybołówstwa i polityki regionalnej UE.

6.1. WKŁAD SIECI W ZAPEWNIANIE WŁAŚCIWEGO STANU OCHRONY (DYREKTYWA SIEDLISKOWA)

Natura 2000 obejmuje w różnym stopniu typy siedlisk wymienione w załączniku I i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy, w odniesieniu do których zostały wyznaczone SOO. W celu zestawienia zasięgu sieci Natura 2000 ze stanem ochrony i tendencjami w tym zakresie, oceny podzielono na trzy grupy w oparciu o zakres, w jakim dane typy siedlisk i dane gatunki są reprezentowane w sieci Natura 2000, tzn. powyżej 75 % (zakres wysoki), 35-75 % (zakres średni) oraz poniżej 35 % (zakres niski) (zob. wykres 12).



Wykres12 — Tendencje w zakresie stanu ochrony siedlisk wymienionych w załączniku I, których stan w ocenie państwa członkowskiego jest niewłaściwy (siedliska, których ponad 75 %, 35-75 % i mniej niż 35 % obszaru należy do sieci Natura 2000)

Ogólny stan ochrony siedlisk i gatunków nie wynika z ich przynależności do sieci Natura 2000. Jednakże zarówno w przypadku siedlisk, jak i gatunków o niewłaściwym stanie ochrony, tendencje w zakresie stanu ochrony²⁰ są ściśle związane z przynależnością do sieci Natura 2000. Odsetek ocen wykazujących pogarszający się stan ochrony jest większy w przypadku, gdy siedliska lub gatunki należą do sieci Natura 2000 w zakresie 0-35 %, niż gdy zakres ten wynosi 75-100 %. Natomiast siedliska i gatunki należące w stosunkowo większym zakresie do sieci Natura 2000 częściej wykazują stabilny stan ochrony. Potwierdza to, że sieć Natura 2000 odgrywa kluczową rolę w stabilizacji stanu ochrony.

Ciekawy przykład można znaleźć w Polsce, gdzie 80-90 % zagrożonych siedlisk typu zarośla na podłożach wapiennych (6210) jest objętych siecią. Siedliska tego rodzaju były często opuszczane lub źle zarządzane w przeszłości. W ostatnim czasie odnotowano poprawę stanu ochrony dzięki wdrożeniu na terenach należących do sieci Natura 2000 środków ochrony obejmujących usunięcie krzewów, koszenie, a w niektórych przypadkach wypas

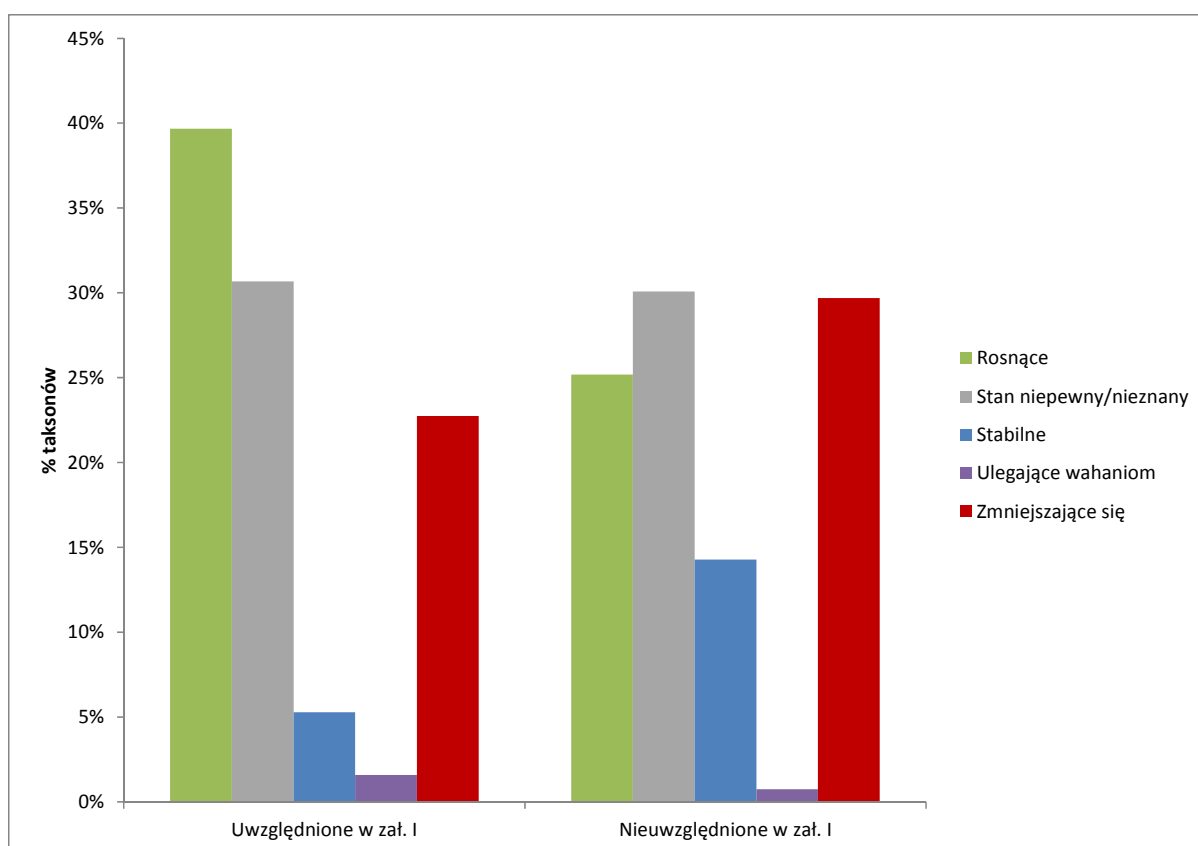
²⁰ a w przypadku gatunków również krótkoterminowe tendencje w zakresie populacji.

ekstensywny. Działania te, finansowane w przeważającej części przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, pozwoliły na stopniowe zwiększenie powierzchni tych siedlisk, jak również na ograniczenie ich fragmentacji. To z kolei przyczyniło się do odbudowy populacji endemicznego susła perełkowanego *Spermophilus suslicus*, występującej prawie w całości na terenach należących do sieci Natura 2000. Jest to wyraźny przykład, jak działania człowieka – nawet takie służące celom gospodarczym – mogą być korzystne dla ochrony siedlisk i gatunków, jeśli są prowadzone w zrównoważony sposób.

6.2. TENDENCJE W ZAKRESIE GATUNKÓW ZALEŻNYCH OD SIECI OSO (DYREKTYWA PTASIA)

Większy odsetek gatunków ptaków wymienionych w załączniku I, w odniesieniu do których podstawowym środkiem ochrony było wyznaczenie OSO, wykazuje tendencje wzrostu populacji lęgowych (wykres 13) w porównaniu z gatunkami, które nie zostały uwzględnione w tym załączniku. Sugeruje to, że ukierunkowane działania na rzecz ochrony tych gatunków, w szczególności zarządzanie OSO, mają pozytywny wpływ na ich populacje. Gatunki i podgatunki wymienione w załączniku I, dla których opracowano plany działania dotyczące pojedynczych gatunków i które mają pierwszeństwo w zakresie finansowania w ramach programu LIFE, charakteryzuje jeszcze większy odsetek tendencji wzrostu populacji.

Okolo 35 % gatunków wymienionych w załączniku I, których populacje zmniejszały się w perspektywie długoterminowej, wykazują w perspektywie krótkoterminowej tendencje do wzrostu lub osiągnięcia stabilnego stanu. Jest to wyraźna oznaka stabilizacji stanu populacji, a w niektórych przypadkach poprawy tego stanu. Jednakże 45 % gatunków, których populacje zmniejszają się w perspektywie długoterminowej, wykazuje również spadek w perspektywie krótkoterminowej, co sugeruje, że odwrócenie tych tendencji spadkowych wymaga w dalszym ciągu sporo uwagi i wysiłków.



Wykres 13 – Długoterminowe (od 1980 r.) tendencje w zakresie populacji lęgowych (w %) w zależności od uwzględnienia w załączniku

W przypadku żurawia zwyczajnego *Grus grus*, typowego gatunku z załącznika I, którego obszary lęgowe, gniazdowania i zimowania są pod szczególną ochroną w ramach sieci Natura 2000, i który był przedmiotem wielu celowych działań na rzecz ochrony, odnotowano znaczny wzrost liczby osobników i zasięgu występowania od czasu wejścia w życie dyrektywy ptasiej na początku lat 80.

7. WNIOSKI

Niniejsze sprawozdanie jest drugą oceną stanu ochrony na podstawie dyrektywy siedliskowej, umożliwiającą dokonanie po raz pierwszy porównawczej oceny na poziomie UE. Dodatkowa wartość dodana oceny polega na tym, że dzięki niej od czasu ostatniego okresu sprawozdawczego nastąpił znaczny rozwój w zakresie wiedzy na temat stanu chronionych gatunków i siedlisk oraz tendencji w tym zakresie. Ponadto podobne sprawozdanie sporządzono na podstawie dyrektywy ptasiej, umożliwiając dokonanie po raz pierwszy kompleksowej oceny stanu wszystkich gatunków objętych unijnym prawodawstwem w dziedzinie ochrony przyrody oraz tendencji w tym zakresie.

Niektóre gatunki i siedliska objęte tym prawodawstwem wykazują oznaki odnowy, co ilustrują przykłady udanych działań w różnych częściach Europy. Istnieją wyraźne dowody na to, że sieć Natura 2000 odgrywa znaczącą rolę w stabilizacji siedlisk i gatunków o

niewłaściwym stanie ochrony, zwłaszcza jeśli konieczne środki ochrony zostały wprowadzone na odpowiednią skalę.

Ogólny stan gatunków i siedlisk w UE nie zmienił się jednak znacząco w okresie 2007-2012. Stan ochrony licznych siedlisk i gatunków jest niewłaściwy, a stan znacznej ich części pogarsza się w jeszcze większym stopniu. Do osiągnięcia określonego na 2020 r. celu nr 1 w zakresie różnorodności biologicznej konieczne jest zatem podjęcie znacznie większych wysiłków w zakresie ochrony przyrody. Szczególnie niepokojący jest stan niektórych grup gatunków, takich jak ryby słodkowodne, i niektórych siedlisk, takich jak użytki zielone i tereny podmokłe. Aby odwrócić te tendencje, należy zająć się istotnymi presjami i zagrożeniami wynikającymi ze zmian w praktykach rolniczych oraz ciągłych zmian warunków hydrologicznych, a także z nadmiernej eksploatacji i zanieczyszczenia środowiska morskiego.

Skuteczne zarządzanie obszarami sieci Natura 2000 i przywracanie stanu ochrony na tych obszarach mają kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów dyrektyw. Pomimo postępu w zakresie tworzenia sieci, poczyniono niewystarczające postępy we wprowadzaniu środków ochrony, które w pełni zaspakajają potrzeby siedlisk i gatunków objętych ochroną. Zgodnie z raportami do końca 2012 r. tylko 50 % terenów należących do sieci Natura 2000 posiadało kompleksowe plany zarządzania. Unijne instrumenty finansowania, które stwarzają możliwości wspierania zarządzania i przywracania stanu ochrony na obszarach Natura 2000, nie były wykorzystywane w wystarczającym zakresie²¹.

Jak wykazano, stan ochrony gatunków i siedlisk można poprawić dzięki ukierunkowanym działaniom, podejmowanym na przykład w ramach programu „LIFE Nature” oraz dzięki specjalnym działaniom rolnośrodowiskowym współfinansowanym przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Komisja współpracuje z państwami członkowskimi oraz zainteresowanymi stronami na poziomie regionów biogeograficznych w celu wspierania wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie zarządzania i przywracania stanu ochrony. Dzięki takim pozytywnym zmianom możliwe będzie w dalszym ciągu czerpanie znacznych korzyści ekonomicznych z szerokich usług ekosystemowych zapewnianych przez sieć Natura 2000. Korzyści, których wartość szacuje się na 200-300 mld EUR w przypadku samych obszarów lądowych, obejmują pochłanianie dwutlenku węgla, łagodzenie zagrożeń naturalnych, oczyszczanie wody, ochronę zdrowia i turystykę²². Powinny one ciągle zachęcać do dalszego inwestowania w sieć.

W ramach programu sprawności i wydajności regulacyjnej (REFIT) Komisja zapoczątkowała niedawno kontrolę wydajności regulacyjnej dyrektyw dotyczących ochrony przyrody. Ma ona ocenić, czy dyrektywy te są adekwatne do zakładanych celów. W ramach kontroli wydajności regulacyjnej uwzględniony zostanie szeroki zakres zagadnień związanych z skutecznością, wydajnością, spójnością, przydatnością i europejską wartością dodaną prawodawstwa. Niniejsze sprawozdanie na temat stanu przyrody wniesie istotny wkład w proces kontroli wydajności regulacyjnej, w szczególności w odniesieniu do skuteczności

²¹ *Financing Natura 2000 — Investing in Natura 2000: Delivering benefits for nature and people* (Finansowanie obszarów Natura 2000 – Inwestowanie w sieć Natura 2000: generowanie korzyści dla przyrody i ludzi), SEC(2011) 1573 final z 12.12.2011.

²² *Estimating the Overall Economic Value of the Benefits provided by the Natura 2000 Network* (Szacowanie całkowitej wartości ekonomicznej korzyści zapewnianych przez sieć Natura 2000), IEEP, grudzień 2011 r.

przepisów. Wyniki zostaną także uwzględnione w przeglądzie śródkresowym strategii ochrony różnorodności biologicznej.